

Arkivsak-dok. 202327995-1
Saksbehandler Odd Arne Bratland

Saksgang	Møtedato	Utvalgssaksnr
Fylkesutvalget 2019-2023	23.08.2023	170/23

Grensekomiteen Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen - finansiering 2023 og 2024

Fylkesdirektørens innstilling:

1. Trøndelag fylkeskommune innvilger *Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen* en samlet støtte på inntil SEK 1 150 000 for årene 2023 og 2024. Beløpet er Trøndelag fylkeskommunes medlemskontingent i foreningen, fordelt med SEK 450 000 for 2023 og SEK 700 000 for 2024.
2. Det legges til grunn at alle parter bidrar som forutsatt.
3. Bevilgningen for 2023 dekkes over driftsbudsjettet til næringsseksjonen, mens bevilgningen for 2024 innarbeides i fylkesdirektørens forslag til driftsbudsjett.

Carl-Jakob Midttun
Fylkesdirektør

Kirsten Værdal
Direktør for avd. plan, næring
og kulturminner

Vedlegg:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Søknad/ anmodning fra Fellesrådet om utbetaling av medlemsavgift for 2023, samt overføring av eierbidraget til Naboer AB f.o.m. 2024
2. Strategi og virksomhetsplan med budsjett for 2023 og 2024
3. Protokoll fra styremøtet i Fellesrådet 31.05.2023
4. Tilbud til eierkommunene i Naboer AB om medlemskap i Fellesrådet
5. Tilbud fra Fellesrådet til eierne av Naboer AB om kjøp av aksjene i selskapet

Andre refererte dokumenter i saken:

- FU sak 105/19 Naboer AB, videreføring av aksjeeieravtale for perioden 2020 – 2023
- FU sak 304/20 Ny plattform for grenseregional samhandling mellom Trøndelag fylkeskommune og Region Jämtland Härjedalen
- FU sak 223/21 Ny plattform for grenseregional samhandling - etablering og finansiering av Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen 2021 og 2022
- FT sak 58/23 Naboer AB – salg av aksjer i forbindelse med ny eierreform

Sammendrag

Denne saken gjelder finansiering av Trøndelag fylkeskommune sin medlemskontingent i grensekomiteen *Fellesrådet* årene 2023 og 2024.

Foreningen *Fellesrådet for Jämtland/ Härjedalen og Trøndelag* ble stiftet i desember 2020 med Trøndelag fylkeskommune, Region Jämtland Härjedalen og Naboer AB som medlemmer. Fellesrådet er gitt status som grensekomite under Nordisk Ministerråd. Målsettingen er å utvikle en bred og handlekraftig plattform for grenseregional samhandling og utvikling, som på sikt også skal engasjere samarbeidspartnere fra næringsliv, akademia og frivilligheten.

Naboer AB er et jämt- trøndersk utviklingsselskap etablert i 1995 av kommuner og regioner på begge sider av grensen. Selskapet arbeider for å styrke båndene mellom Jämtland og Trøndelag gjennom grenseregional utvikling.

Etableringen av Fellesrådet har endret forutsetningene for organiseringen og gjennomføringen av det grenseregionale samarbeidet med Jämtland Härjedalen. Fra 01.01.2024 vil Naboer AB bli et heleid datterselskap av foreningen. Dette innebærer at Fellesrådet vil være den politiske plattformen for den grenseregionale samhandlingen, samtidig som at Naboer AB, på vegne av oppdragsgiver Fellesrådet, vil ha ansvaret for gjennomføring av utviklingsaktiviteter samt administrering av foreningen.

I denne forbindelse anmoder Fellesrådet¹ om at det årlige driftstilskuddet til Naboer AB overføres til foreningen f.o.m. 2024. Dette i tillegg til at nivået på medlemsavgiften videreføres.

¹ Jf. Protokoll fra styremøtet 31.5.2023, sak 7

Bakgrunn:

Trøndelag fylkeskommune (TRFK) og Region Jämtland Härjedalen (Region JH) valgte begge i 2019 å gå ut av Midtnordenkomiteen (MNK). Dette begrunnet med at MNK ikke i tilstrekkelig grad hadde lyktes med å bli et relevant grenseregionalt påvirkningsorgan. Dette, sammen med endringer i regionstrukturen på begge sider av grensen, medførte at det ble igangsatt en prosess med mål om å styrke samarbeidet mellom de to regionene. Til grunn for prosessen lå et felles politisk ønske om etablering av en ny grensekomite, fortsatt innenfor rammene til Nordisk Ministerråd (NMR).

I sak 304/20 ga Fylkesutvalget sin tilslutning til igangsettelse av en prosess med etablering av en svensk forening med Trøndelag fylkeskommune, Region Jämtland Härjedalen og Naboer AB som foreløpige medlemmer. Region JH gjorde et likelydende vedtak. I styremøte 20.11.2020 vedtok Naboer AB å gå inn som tredje part i foreningen. Naboer AB ble gitt oppdraget med å etablere, forankre og operasjonalisere Fellesrådet.

Fellesrådet for Jämtland Härjedalen og Trøndelag ble stiftet i desember 2020. I februar 2021 ble det søkt om status som grensekomite innenfor strukturen til NMR. I juni ble det gitt tilbakemelding om at Fellesrådet var gitt foreløpig status som grensekomite. Dette innebar også en årlig støtte fra ministerrådet på DKK 230 000.

I sak 223/21 Ny plattform for grenseregional samhandling - etablering og finansiering av Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen 2021 og 2022 gjorde Fylkesutvalget følgende vedtak:

1. *Trøndelag fylkeskommune gir sin tilslutning til planene for videre utvikling av Fellesrådet for Jämtland/ Härjedalen og Trøndelag årene 2021 og 2022 (etableringsfasen).*
2. *Fellesrådet for Jämtland Härjedalen og Trøndelag innvilges et samlet tilskudd på inntil SEK 700 000. Beløpet er Trøndelag fylkeskommunenes medlemskontingent i foreningen, fordelt med SEK 250 00 for 2021 og SEK 450 000 for 2022.*
3. *Det forutsettes at totalfinansieringen går i orden.*
4. *Bevilgningen for 2021 dekkes over budsjettet for regionale utviklingsmidler, mens bevilgningen for 2022 innarbeides i fylkeskommunens driftsbudsjett.*

Perioden 2021- 2022 ble innledningsvis definert som en etableringsfase. Pandemi og skifte av daglig ledelse har påvirket framdriften. Etableringsfasen er derfor forlenget ut 2023.

Faktiske opplysninger:

Fellesrådet

Foreningen har som formål å fremme bærekraftig utvikling og grønn vekst. Gjennom rollen som arenaskaper, tilrettelegger og nettverksbygger skal Fellesrådet skape interregional merverdi. Fellesrådet, som en grensekomite innenfor rammene til NMR, skal bistå Trøndelag og Jämtland Härjedalen i det interregionale samarbeidet i Norden og Europa.

Driften av Fellesrådet finansieres over medlemskontingent, inntekter fra prosjekter samt bidrag fra Nordisk Ministerråd.

Inntil videre gjelder følgende prioriterte utviklingsområder:

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

- A. Bærekraftig utvikling gjennom en grønn omstilling
- B. Infrastruktur og tilgjengelighet med fokus på bærekraft
- C. Kommunikasjonsplattform med grenseoverskridende relevans
- D. Fellesrådets rolle i den nordiske familien
- E. Aktiviteter knyttet til kultur, natur og matbaserte opplevelser (opplevelsesnæring)
- F. Fellesstemmen²
- G. Fjellforum³

Etter siste årsmøte, gjennomført 30. juni, består styret for foreningen av følgende:

- Jonas Andersson, Region JH (leder)
- Elise Ryder Wiken, Region JH
- Thomas Iver Hallem, TRFK
- Bente Estil, TRFK
- Bjørn Iversen, Naboer AB

Til å bistå Naboer AB i arbeidet med utviklingen av Fellesrådet ble det etablert et *Fellesteam*. I tillegg til Naboer AB v/ daglig leder, består dette av fagpersoner fra TRFK og Region JH. Teamet besitter samlet bred erfaring innen grenseregionalt utviklingsarbeid.

Naboer AB

Naboer AB er et jämt- trøndersk utviklingselskap etablert i 1995 av kommuner og regioner på begge sider av grensen. Selskapet arbeider for å styrke båndene mellom Jämtland og Trøndelag gjennom grenseregional utvikling. Selskapet eies i dag av totalt 13 offentlige organisasjoner (RJH, TRFK og 11 kommuner).

Ved siste generalforsamling hadde selskapet følgende eiere:

Aksjeeier	Antall aksjer	Antall stemmer
Holtålen kommune	200	200
Tydal kommune	200	200
Inderøy kommune	200	200
Meråker kommune	200	200
Levanger kommune	200	200
Stjørdal kommune	200	200
Trondheim kommune	200	200
Verdal kommune	200	200
Trøndelag fylkeskommune	800	800
Krokom kommune	200	200
Åre kommune	200	200
Østersund kommune	200	200
Region Jämtland Härjedalen	400	400
	3400	3400

² Årlig arrangement lagt i tilknytning til Trøndelagsmøtet

³ Her diskuteres aktuelle muligheter og utfordringer i tilknytning til grensefjellene

TRFKs målsetting med eierskapet i Naboer AB har vært begrunnet med behovet for et verktøy for grenseregionalt samarbeid og utvikling mellom Jämtland og Trøndelag, samt operasjonalisering av Interreg Sverige- Norge programmet. TRFK sin eierandel i selskapet er 23,5 %.

Naboer AB har siden oppstarten gått fra å være et selskap innen kulturturisme og markedsføring til å bli et utviklingsselskap med en bredere innretning. Selskapet har gjennom årene vært involvert i et stort antall interreg- prosjekter innen tema som reiseliv, kultur, idrett, kommunikasjon, ungdomsrelaterte spørsmål og naturbasert næringsutvikling. Arbeidsinnsatsen har i stor grad vært prosjektrettet.

Fylkeskommunene i Trøndelag har hatt andeler i selskapet siden oppstarten, og har bidratt med årlige driftstilskudd. Eierskapet har vært regulert gjennom fireårige aksjeeieravtaler. Med bakgrunn i nåværende avtale, som gjelder ut 2023, bidrar TRFK årlig med SEK 250 000 (jf. FU sak 105/19).

Styret består nå av; Thomas Hägg, Catarina Espmark, Rosi Hoffer, Kari Anita Furunes, May Britt Lagesen, Rakel Skårslette Trondal og Bjørn Iversen (leder).

Ny organisering av det grenseregionale samarbeidet

Etableringen av Fellesrådet har endret forutsetningene for organiseringen og gjennomføringen av det grenseregionale samarbeidet. Som et resultat av en lengre prosess, med målsetting om å utvikle en tydelig og operativ organisasjon for grenseregionalt samarbeid, er det forslått en modell som innebærer at Fellesrådet vil være den politiske plattformen for den grenseregionale samhandlingen (bestiller), samtidig som Naboer AB har ansvaret for det operative utviklingsarbeidet (utfører).

I mnd. skiftet april/ mai gikk det ut et tilbud fra Fellesrådet til eierne av Naboer AB om å kjøpe aksjene i selskapet til en verdi av 60 SEK per aksje. Styret i Naboer AB anbefalte sine eiere å akseptere tilbudet.

I juni mottok eierne av Naboer AB en invitasjon om medlemskap i Fellesrådet. På eiermøtet i etterkant av generalforsamlingen 19. juni, uttrykte samtlige deltagende kommuner seg positiv både til salg av aksjer og deltagelse i Fellesrådet⁴. Intensjonen er at i neste fase skal et tilsvarende tilbud skal gå ut til de resterende kommunene i Trøndelag og Jämtland Härjedalen.

Fylkestinget behandlet saken om aksjesalg i møte 13. juni med følgende vedtak:

1. *Trøndelag fylkeskommunen selger sine aksjer i Naboer AB til Fellesrådet for Jämtland Härjedalen og Trøndelag for kr 48 000.*
2. *Fylkesdirektøren gis fullmakt til å inngå nødvendige avtaler i forbindelse med aksjesalget.*

Overføringen av eierskapet skal tre i kraft fra 01.01.2024. Naboer AB vil da bli et heleid datterselskap av Fellesrådet. Det legges til grunn at nye vedtekter, og evt. nytt eierdirektiv, vil bli vedtatt på ekstraordinær generalforsamling i løpet av januar 2024. Et evt. navnebytte, til f.eks. Fellesrådet Utvikling AB, vil bli vurdert.

⁴ Levanger, Trondheim, Verdal, Meråker, Østersund, Krokomb og Åre

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

Budsjett og finansiering som beskrevet i vedlagt strategi- og virksomhetsplan for 2023 og 2024:

Finansiering (SEK)	2023	2024
Nordisk Ministerråd 1)	300 000	300 000
Trøndelag fylkeskommune 2)	450 000	700 000
Region Jämtland Härjedalen 2)	250 000	375 000
Kommuner 3)		
Grenseregionalt forum 4)		150 000
Prosjektinntekter 5)		
Sum	1 000 000	1 525 00

Budsjett (SEK)	2023	2024
Utvikling av plattformen Fellesrådet	320 000	320 000
Aktiviteter som Grensekomite	365 000	515 000
Fokusområder	355 000	330 000
Sum	1 040 000	1 165 000

Merknader

- 1) Nordisk Ministerråd bidrar årlig med DKK 230 000.
- 2) Medlemskontingentene for TRFK og RJH videreføres på samme nivå som for 2022, hhv SEK 450 000 og SEK 250 000. For 2024 er det årlige driftstilskuddet fra regionene til Naboer AB (hhv SEK 250 000 og SEK 125 000) lagt til medlemskontingenten.
- 3) Eierkommunene i Naboer AB uttrykker ønske om medlemskap i Fellesrådet. Det er foreløpig ikke budsjettert med medlemsavgift.
- 4) Grenseregionalt forum (todagers fellessamling for grensekomiteene) vil i 2024 bli arrangert av Fellesrådet. Samlingen er planlagt lagt til Trondheim. Arrangementet mottar en årlig støtte fra NMR på SEK 150 000.
- 5) Aktivitetene gjennom Naboer AB (interreg- prosjekter m.m.) har historisk generert betydelige prosjektinntekter. Det er en tydelig ambisjon om at dette også skal videreføres også i den nye strukturen. Det er foreløpig ikke budsjettert med prosjektinntekter.

I følge strategi- og virksomhetsplanen prioriteres følgende aktiviteter for 2023 og 2024

- Utvikling av plattformen Fellesrådet med fokus på kommunal medvirkning
- Gjennomføring av nabokonferansen Fellesstemmen 2024
- Deltagelse i Grenseregionalt forum 2023 og ansvar for gjennomføring av Grenseregionalt forum 2024
- Økt samarbeid med Nordisk Ministerråd
- Deltagelse i interreg- prosjektet Integrert grenseregion (prosjektsøknad under utarbeidelse
- Innsats (fasilitering/ mobilisering) innenfor fokusområdene infrastruktur, beredskap, arbeidsmarked/ kompetansetilbud og næringslivsrettet innsats bl.a. mot besøksnæringene og industri
- Fjellforum

Drøftinger:

Internasjonalt arbeid er en viktig del av samfunnsutvikler rollen, og er integrert i arbeidet i de fleste avdelingene i TRFK. Deltagelse i internasjonalt samarbeid gir nyttig kompetanse, erfaringer og nettverk. Geografisk nærhet er et godt utgangspunkt for å utvikle gode samarbeidsrelasjoner. Det grenseregionale samarbeidet med Jämtland Härjedalen har som mål å bidra til å styrke konkurranseevnen gjennom økt integrasjon mellom regionene.

Fellesrådet ble etablert med bakgrunn i et politisk ønske om en ny grensekomite fortsatt innenfor NMR sine rammer. Status som grensekomite gir tilgang både på nettverk og økonomiske ressurser, både løpende årlige tilskudd og muligheter for ekstra prosjektstøtte.

Den nye modellen for grenseregional samhandling, gjeldende fra 01.01.2024, framstår som en operasjonell effektiv og økonomisk rasjonell løsning.

Proessen med forankring og operasjonalisering av Fellesrådet har tatt lengre tid enn først forutsatt. Det må både tillegges skifte av daglig ledelse og pandemi. Fast stilling som daglig leder av Fellesrådet, med ansvar også for den operative aktiviteten gjennom Naboer AB, lyses nå ut. Denne prosessen gis høyeste prioritet. Resultatet vil kunne ha stor betydning for den videre utvikling av foreningen. Dersom bemanningen på sikt skal økes, betinger dette at den nye strukturen lykkes med å generere egeninntjening gjennom prosjektinntekter.

Eierkommunene i Naboer AB, med Trondheim og Østersund som de to største, har fulgt etableringsprosessen. Disse har i eiermøter vært tydelige på at medlemskap i grensekomiteen vurderes som interessant. Det forventes at eierkommunene vil inngå som fullverdige medlemmer av Fellesrådet f.o.m. 1.1.2024. Intensjonen er at tilbudet deretter skal gå til de øvrige kommunene Trøndelag og Jämtland Härjedalen. Medlemskap i Fellesrådet vil gi kommunene tilgang til sterke nettverk, samarbeid med andre grensekomiteer og Nordisk Ministerråd. Fellesrådet bestemmer selv visjoner og innsatsområder som skal prioriteres. Gjennom aktiviteter og prosjekter som igangsettes vil medlemmene ha direkte påvirkning på den grenseregionale utviklingen. Flere eiere vil styrke den politiske plattformen, og gi komiteen økt legitimitet. Disse prosessene gis derfor prioritet.

Økonomiske konsekvenser

For 2022 bidro TRFK med SEK 450 000 i støtte (gjennom medlemskontingent) til utvikling av Fellesrådet⁵. Region JH sitt bidrag var samtidig SEK 250 000. Differansen er begrunnet med ulikheter i folketall regionene imellom⁶. Beløpene ligger på samme nivå som ved det tidligere medlemskapet i Midtnordenkomiteen⁷.

⁵ FU sak 223/21 *Ny plattform for grenseregional samhandling – etablering og finansiering av Fellesrådet for Jämtland/ Härjedalen og Trøndelag 2021 og 2022.*

⁶ Trøndelag har 468 702 innbyggere (jf. SSB per 1. januar 2020) mot Region JH med om lag 153 000 innbyggere

⁷ For 2020 bidro TRFK og Region JH med henholdsvis NOK 487 350 og SEK 140 582 i medlemsavgift til Midtnordenkomiteen.

Siden etableringen av Fellesrådet har foreningen mottatt et årlig bidrag fra Nordisk Ministerråd på DKK 213 000. Dette er det desidert minste bidraget fra NMR til en grensekomite. Det er nedlagt en betydelig innsats for at dette skal økes til et nivå på linje de øvrige grensekomiteene. Dette arbeidet videreføres.

I tråd med nåværende aksjeeieravtale, som gjelder ut 2023, har TRFK årlig bidratt med et driftstilskudd på SEK 250 000 til Naboer AB. Fellesrådet anmoder nå om at de årlige driftstilskuddene til Naboer AB fra Trøndelag fylkeskommune og Region Jämtland Härjedalen f.o.m. kommende år overføres til foreningen. Dette medfører i så fall at medlemskontingenten for 2024 øker fra SEK 450 000 til SEK 700 000. Samlet vil nivået på bidraget allikevel være det samme

Målsettingen er at de nåværende eierkommunene i Naboer AB vil inngå som fullverdige medlemmer av Fellesrådet f.o.m. 1.1.2024. I neste fase vil de øvrige kommunene i Trøndelag og Jämtland Härjedalen bli invitert inn i foreningen. Dette vil generere økte inntekter i form av medlemskontingent. Det er rimelig å anta disse inntektene vil gå til økt aktivitet, framfor redusert regional finansieringsandel.

Konsekvenser for klima og miljø

Fellesrådet har som en grenseregional aktør som formål å fremme bærekraftig utvikling og grønn vekst. Visjonen for NMR er at Norden skal bli verdens mest bærekraftige og integrerte region fram mot år 2030. For å oppnå visjonen skal det spesielt satses på:

- *Et grønt Norden - Sammen vil vi fremme en grønn omstilling av samfunnene våre og arbeide for karbonnøytralitet og bærekraftig sirkulær og biobasert økonomi.*
- *Et konkurransedyktig Norden – Sammen vil vi fremme grønn vekst i Norden basert på kunnskap, innovasjon, mobilitet og digital integrering.*
- *Et sosialt bærekraftig Norden – Sammen vil vi fremme en inkluderende, likestilt og sammenhengende region med felles verdier og styrket kulturveksling og velferd.*

Det legges til grunn at deler av grensekomiteenes innsats er knyttet opp mot rådets handlingsplaner og overgripende strategier.

Konsekvenser for folkehelse

Sosial bærekraft er et satsingsområde for NMR med grensekomiteene.

Fylkesdirektørens konklusjon:

Geografisk nærhet og kulturell samhørighet er et godt utgangspunkt for utvikling av en bred og handlekraftig plattform for grenseregional samhandling.

Trøndelag og Jämtland Härjedalen har et felles potensial knyttet til nærings- og samfunnsutvikling, og sammenfallende utfordringer innenfor temaer som infrastruktur, demografi, kompetanse, arbeidskraft og beredskap/ sikkerhet.

Gjennom økte ressurser til grenseovergripende samhandling, skal den operative handlingskraften forsterkes. Det skal nå ansettes en ny daglig leder, nye medlemmer skal rekrutteres, og det er tatt initiativer som vil kunne resultere i realisering av nye

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

interreg- prosjekter. Det er viktig at foreningen lykkes med å opprettholde et godt moment det kommende året.

Fylkesdirektøren ser et betydelig potensial i det grenseregionale samarbeidet gjennom Fellesrådet.